

NOTES FLORÍSTIQUES DE LA VALL DE BOÍ

Rebut: novembre 1980

Amparo Carrillo i Josep M. Ninot *

SUMMARY

Floristic notes of the Vall de Boí

Records of some species collected in Vall de Boí (Catalan Pyrenees) are given. For some of the taxa (***Alchemilla fallax*** Buser, ***Carex curta*** Good.) this is the first floristic data in the Iberic side of the Pyrenees. The others (***Antirrhinum sempervirens*** Lap, ***Oxytropis lapponica*** (Wahlenb.) Gay etc.) are not much recorded, as yet, in these mountains.

En aquestes notes florístiques donem a conèixer diverses citacions de plantes de la Vall de Boí, als Pirineus Centrals. Entre aquestes plantes n'hi ha algunes que són noves pel vessant meridional dels Pirineus (***Alchemilla fallax*** Buser, ***Carex curta*** Good., etc.) i d'altres que s'hi creien més restringides (***Cerastium pyrenaicum*** Gay, ***Antirrhinum sempervirens*** Lap., etc.) o bé que hi han estat poc citades (***Oxytropis lapponica*** (Wahlenb.) Gay, ***Potentilla frigida*** Villar, etc.).

S'indica la quadrícula U.T.M. de 10 km de costat, a més d'altres dades d'interès.

Isoetes lacustris L. — Espècie força abundant a la regió alpina de la Vall de Boí. L'hem trobada a l'Estany de Monges, a l'Estany Pessó i a la Bassa de Travessani. Té preferència pels fons on la capa de llim és important (20 cm o més); per això se sol trobar més a les basses que als estanys on el sòl és molt sorrenc i amb poca matèria orgànica. Segurament és

una planta encara més freqüent del que sembla, pel fet que una bona part de l'any passa quasi desaparecebuda.

Cerastium pyrenaicum Gay — Abunda a les tarteres granítiques de Port de Rus (2.550 m s.m., CH 20) i del Pic de Fenarroi (2.400 m s.m., CH 11). Aquest endemisme dels Pirineus Orientals només era conegut fins ara de la Noguera Pallaresa cap a l'Est. GRÜBER (1978) el cita del Monteixo i FARRENY (1978) d'altres llocs de la mateixa Vall Ferrera.

Potentilla frigida Villar — Espècie molt rara, trobada només al Port de Rus (2.600 metres s.m., CH 20) en una carena sobre sòl poc profund i pedregós. És una planta més aviat rara als Pirineus Catalans; es coneixia del Pic de l'Estanyol d'Andorra (LOSA & MONTSERRAT, 1950), d'entre el Collet de les Nou Fonts i la Vall de Llo (GAUTIER, 1898) i de Carença (BUBANI, 1897-1902).

* Departament de Botànica. Facultat de Biologia. Universitat de Barcelona. Gran Via de les Corts Catalanes, 585. Barcelona, 7.

Alchemilla tenuis Buser — Planta trobada ja per *Rothmaler* a la Vall d'Espot (BC 79.327, 93.928 i 79.391). Nosaltres l'hem vista a la Pleta de Llacs, sota el Planell del St. Esperit (1.850 m s.m., CH 21) i al Barranc del Coma-les-Bienes (1.850 m s.m., CH 21). VILLAR (1980) la creu existent a Aísa, Canfranc i Lescun.

Alchemilla fallax Buser — Aquesta espècie l'hem trobada només al Bosc de Llacs, vora Aigüestortes (1.850 m s.m., CH 21) i a l'Estany Llong (1.990 m s.m., CH 31). Juntament amb la localitat de la Vall de Ribes (*Vigo*, inèd., BC 630.739) són les primeres citacions pel vessant meridional dels Pirineus. Els nostres exemplars concorden molt bé amb uns de l'herbari de Montpeller legats pel mateix *Buser* i que ell denomina *Alchemilla fallax* fma. *aprica*.

Alchemilla pyrenaica *Dufour* (= *Alchemilla glaberrima* auct. subsp. *firma* (Buser) Gams pro parte) — Trobada només a l'Estany Negre de Boí (2.130 m s.m., CH 21), sobre granit. L'exemplar corresponent ens fou cedit amablement per E. Ballesteros. Les citacions que dona CADEVALL (1913-1937) de l'*Alchemilla glaberrima* Schmidt (= *A. pyrenaica* *Dufour*), segons hem pogut comprovar a l'herbari de l'Institut Botànic de Barcelona (BC), es refereixen a l'*Alchemilla fissa* Günther et Schummel (= *A. glaberrima* auct.), confusió que ja es troba a la Flora de França de Coste. Aquesta espècie no s'havia indicat fins ara a la Península Ibèrica. Al BC hi ha un exemplar de Costa (BC 614.000) però sense localitat.

Echinopartum horridum (Vahl.) Rothm. — És abundant al vessant meridional del Tossal de la Sentúcia (1.705 m s.m., CH 10) on arriba a formar poblacions extenses. L'hem vist també al Tossal de l'Home Mort (1.460 m s.m., CH 10), al Coll de Serreres i al barranc del mateix nom (1.150-1.350 m s.m., CH 10) i vora Pont de Suert, sobre la carretera de Viella (960 m s.m., CG 19); sempre a les solanes i en terrenys calcàrics. El límit oriental conegut de l'àrea de distribució d'aquesta espècie era a la Muntanya de Casost, prop de Vilaller (COSTA, 1877). Les nostres localitats són bastant properes a la de Costa, però fan pensar per l'abundància en què s'hi troba la planta que no són encara les més orientals.

Oxytropis lapponica (Wahlenb.) Gay — L'hem vist al Muntanyó de Llacs, sobre calcosquists, a l'*Elyno-Oxytropidetum foucaudii*. Als Pirineus era coneguda del Coll del Portalet, del pic Blanc, del Mont Né i del Pic de Midi (GUTERMANN & MERXMÜLLER, 1961) i de la Fuente de la Umbría a la Vall d'Estós (SANDWITH & MONT-SERRAT, 1966).

Vicia orobus DC. — És una planta relativament abundant a Caldes de Boí, a les clarianes de la fageda (1.500 m s.m., CH 21), sobre granit. Es coneix de la Vall d'Aran (CADEVALL, 1913-1937), de la Vall d'Andorra (LOSA & MONT-SERRAT, 1950) i del Ripollès (BOLÒS & VIGO, 1979).

Geranium divaricatum Ehrh. — Només l'hem vist als pobles de Boí (1.270 m s.m., CH 21) i Taüll (1.500 m s.m., CH 20); als talussos de la carretera o dels camins. Es coneixia, com a localitats més properes, de Prats de Molló, del Canigó i de la Vall d'Aran (CADEVALL, 1913-1937).

Polygala alpina (Poiret) Stendel — Es troba en sòls poc profunds de l'estatge alpi, sempre sobre calcosquists. L'hem vist a la Collada de Coma Portell (2.250 m s.m., CH 20), sobre el Pletiu de la Pala de Taüll (2.200 m s.m., CH 21), al Pic de la Gelada (2.420 m s.m., CH 11) i al Muntanyó de Llacs (2.180 m s.m., CH 21). Als Pirineus Occidentals és comú sobre calcàries i al permotriàsic (VILLAR, 1980) i per contra als Pirineus Orientals no ha estat gaire indicada. CADEVALL (1913-1937) recull les citacions de GAUTIER (1898) (Prats de Balaguer i Eina) i de VAYREDA (1902), Talaixà; Fabert?). Pel que fa a la citació de Talaixà hem pogut comprovar a l'Herbari Vayreda que es tracta d'un exemplar determinat com a *Polygala calcarea*, però que extranyament VAYREDA (1902) recull en la seva obra com a *Polygala alpina*.

Gentiana montserratii Vivant — L'hem vista en uns peus de cingle calcàrics orientats al nord, als Malls d'Estallobago (vessant septentrional de la Muntanyeta d'E-rill, 1.930 m s.m., CH 21). Aquesta planta es coneixia sobretot dels Prepirineus calcàrics: Peña de Oroel i Puntón de Guara (VIVANT, 1975), Serra del Boumort (MOLERO & PUJADAS, 1979) i Serra de Cadí (BOLÒS & VIGO, 1979), i també de la Vall

d'Ordesa (MOLERO & PUJADAS, 1979) com a única localitat dels Pirineus axials.

Antirrhinum sempervirens Lap. — Es fa sobre el Pasco d'Erill, al vessant oriental del Pic d'Erill (1.800 m s.m., CH 21). Viu a les fissures dels cingles assolellats amb *Lonicera pyrenaica*, *Potentilla alchimilloides* i *Globularia repens* entre d'altres. Era conegut sobretot de localitats més occidentals del Pirineu; CADEVALL (1913-1937) recull les citacions de Bielsa (Campo!), Castanesa (Lezat apud Zett., Bubani), les Malefdes (Zett.) i Vall d'Aran (Isern!). VILLAR (1980) el considera rar als Pirineus Occidentals. D'altra banda les citacions d'Andorra, segons LOSA & MONTSERRAT (1950), són degudes a confusió amb *Antirrhinum molle*.

Leuzea centauroides (L.) J. Holub. (= *Rhaponticum centauroides* (L.) O. Bolòs) — N'hem vist algun exemplar al vessant oriental de la Muntanyeta d'Erill, al barranc d'Ortós (1.620 m s.m., CH 21) i sobre el Pasco d'Erill (1.850 m s.m., CH 21), sempre en llocs assolellats i protegits. Aquesta planta és força abundant a certs indrets de la Vall d'Aran (COSTA, 1877; CADEVALL, 1913-1937) com a llocs més propers. VILLAR (1980) l'ha trobada, molt rara, a Isaba (Navarra) i a Aragués del Puerto (Aragó). D'altra banda, la citació de Puigcerdà que COSTA (1877) recull de Colmeiro no sembla gens fonamentada.

Allium moly L. — Molt abundant als prats de dall de la part baixa de la Vall de Boí, des de Llesp fins quasi Erill-la-Vall (960-1.150 m s.m., CH 10, CH 21). També als del vessant oriental de la Vall, cap a Igüerri, Irgo i Eiran (1.280-1.380 m s.m., CH 10) i Saraís (1.340 m s.m., CH 10), aquí en uns costers calcaris assolellats però amb sòl temporalment humit. COSTA (1877) el cita de Castelló, cap a Vilaller (Comp!) i dels Pirineus Centrals (Gonz.), Kretschmer (FONT I QUER, 1928) de Vilanova de Meià, al Montsec, i VILLAR (1980) el dona com a rar dels Pirineus Occidentals. Recentment MASALLES (1979) l'ha trobat vora Sarra, a la Conca de Barberà. Resulta difícil d'explicar la localització d'aquesta planta, dins de la Vall de Boí, als prats de dall de l'aliança *Trisetum-Polygonum* principalment. Aquest hàbitat no sembla tenir gairebé res en comú amb els que ocupa normalment (VILLAR, 1980: «rellat

nos calizos muy abrigados que durante una parte del año tienen el suelo húmedo»).

Carex curta Good. — Es troba a les mulles del *Caricion fuscae* de les vores de l'Estany Llebrera (1.620 m s.m., CH 21) i a les de l'Estany de Culieta (2.190 m s.m., CH 21). Aquesta planta només es coneixia, a casa nostra, de la Vall d'Aran (CADEVALL, 1913-1937).

BIBLIOGRAFIA

- BOLÒS, O. DE & VIGO, J. 1979. Observacions sobre la flora dels Països Catalans. *Collect. Bot.*, 11: 26-89.
- BRAUN-BLANQUET, J. 1948. *La végétation alpine des Pyrénées Orientales*. Comm. S.I.G.M.A., 98. Barcelona.
- BUBANI, P. 1897-1902. *Flora Pyrenaea per ordines naturales gradatim digesta*, 1-4. Milano.
- CADEVALL I DIARS, J. 1913-1937. *Flora de Catalunya*, 1-6. Barcelona.
- COSTA, A. C. 1877. *Introducción a la flora de Cataluña*. Barcelona.
- FARRENY, J. E. 1978. Contribució al coneixement de la flora de la Vallferrera. *Acta Bot. Barc.*, 30.
- FONT I QUER, P. 128. De Flora occidentale adnotationes V. *Cavanillesia*, 1: 68-96.
- GAUTIER, G. 1898. Catalogue raisonné de la Flore des Pyrénées Orientales. *Soc. Agr. Scient. et Litt. des Pyr. Orient.*
- GRÜBER, M. 1978. *La végétation des Pyrénées ariégoises et catalanes occidentales*. Fac. des Sciences et Techniques St. Gerome. Aix-Marseille.
- GUTERMANN, W. & MERXMÜLLER, H. 1961. Die europäischen Sippen von *Oxytropis* sectio *Oxytropis*. *Mitt. Bot. Staatssamm München*, 4: 199-275.
- JEANBERNAT, D. & TIMBAL-LAGRAVE, E. 1887. Le Capsir. *Soc. Scient. Phys. Nat. Toulouse-Paris*.
- LOSA, M. & MONTSERRAT, P. 1950. Aportación al conocimiento de la flora de Andorra. *Primer Congr. intern. de Pir. del Inst. Est. Pir. Zaragoza*.
- MASALLES, R. M. 1979. Dades per a la flora de la Conca de Barberà. *Fol. Bot. Misc.*, 1: 25-30.
- MOLERO, J. & PUJADAS, J. 1979. Aportaciones a la flora catalana. *Lagascalia*, 9 (1): 29-38.
- SANDWICH, N. & MONTSERRAT, P. 1966. Aportación a la flora pirenaica. *Actas del V Congreso internacional de Est. Pir.*, 2. *Pirineos* 78-80: 21-74.
- TUTIN, T. G. et al. (ed.). 1964-1980. *Flora Europea*, 1-5. Cambridge University Press. Cambridge.
- VAYREDA I VILA, E. 1902. Plantas de Cataluña. *Mem. Soc. Esp. H. Nat.*, 30.
- VILLAR, L. 1980. Catálogo florístico del Pirineo Occidental español. *Publ. del Centro pir. de Biología experimental*, 11.
- VIVANT, J. 1975. *Gentiana montserratii*, spècies nova, dans les pyrénées occidentales de la province de Huesca (Espagne). *Bull. Soc. Bot. France*, 122: 331-338.